

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

19. august 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets reviderede grundnotat vedrørende samhørighedspolitikken efter 2006, Kom(2004) 492 final, Kom(2004) 493, final, Kom(2004) 494 final, Kom(2004) 495 final og Kom(2004) 496 final.

P. H. Orskov

REVIDERET GRUNDNOTAT

UDENRIGSMINISTERIET

Nordgruppen

Til:	Folketingets Europaudvalg	J.nr.:	EUP, 400.D.9-16-0
CC:		Bilag:	-
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	16. august 2004
Emne:	Revideret grundnotat vedrørende sanhørighedspolitikken efter 2006		

**KOM(2004)492 final; KOM(2004)493 final; KOM(2004)494 final; KOM(2004)495 final;
KOM(2004)496 final.**

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 14. juli 2004 en pakke med forslag til forordninger vedrørende strukturfondspolitikken efter 2006. Kommissionen fremlagde i alt fem forslag:

- Rådets forordning (EF) til rammeforordning, der fastlægger de generelle regler for strukturfondene og samhørighedsfonden (KOM(2004)492 final). Forslaget fremsættes med hjemmel i TEF art. 161 og kan vedtages af Rådet med enstemmighed efter samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Den nye rammeforordning erstatter den tidligere forordning 1260/1999 om strukturfondenes opgaver.
- Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) vedrørende socialfonden (KOM(2004)493 final). Forslaget fremsættes med hjemmel i TEF art. 148 og kan vedtages efter reglerne i art. 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Den nye forordning erstatter forordning 1784/1999 om socialfonden.
- Rådets forordning (EF) vedrørende sanhørighedsfonden (KOM(2004)494 final). Forslaget fremsættes med hjemmel i TEF art. 161, stk. 2, og kan vedtages af Rådet med enstemmighed efter samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Den nye forordning erstatter den tidligere forordning 1164/1994 om samhørighedsfonden.
- Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) vedrørende regionalfonden (KOM(2004)495 final). Forslaget fremsættes med hjemmel i TEF art. 162 og art. 299, stk. 2, andet afsnit, og kan vedtages efter reglerne i art. 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Den nye forordning erstatter den tidligere forordning 1783/1999 om regionalfonden.

- Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) vedrørende oprettelse af europæiske grupperinger vedrørende grænseoverskridende samarbejde (KOM(2004)496 final). Forslaget fremsættes med hjemmel i art. 159, stk.3, og kan vedtages efter reglerne i art. 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Der er tale om en ny forordning.

Kommissionens forslag er en udmøntning af Kommissionens tanker præsenteret i den tredje samhørighedsrapport offentliggjort den 18. februar 2004 samt i Kommissionens meddelelse om de finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 offentliggjort den 10. februar 2004. Grundnotat vedrørende den tredje samhørighedsrapport dateret 10. marts 2004 er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. marts 2004.

2. Indhold

I det følgende skitseres hovedindholdet i forordningsforslagene vedrørende den fremtidige samhørighedspolitik som foreslået af Kommissionen.

2.1 De enkelte forordninger

Rammeforordningen indeholder bl.a. bestemmelser vedrørende strukturfondenes og samhørighedsfondens målsætninger, grundlæggende principper, støtte- og fordelingskriterier, den samlede finansielle ramme, programmering, implementering, evaluering, forvaltning, overvågning og kontrol. Forordningerne vedrørende socialfonden, samhørighedsfonden og regionalfonden fastlægger de nærmere regler for interventioner indenfor de specifikke fondes områder. Forordningen vedrørende oprettelse af europæiske grupperinger vedrørende grænseoverskridende samarbejde har til formål at regulere den mulige oprettelse af grænseoverskridende enheder, der kan tillægges kompetence til løsning af specifikke opgaver i relation til implementering af grænseoverskridende samarbejde.

Samhørighedspolitikken bygger på principperne om:

- Komplementaritet og konsistens i forhold til medlemsstaternes egen politik
- Programmering
- Partnerskab mellem Kommissionen og medlemsstaterne
- Subsidiaritet og proportionalitet i forhold til administration og kontrol
- Delt forvaltningsansvar
- Additionalitet, således at EU midler ikke træder i stedet for nationale midler
- Ligestilling mellem kvinder og mænd

2.2 Strategisk ramme

Kommissionen foreslår, at reformen af strukturfondspolitikken anvendes til at fremme effektiviteten, gennemsigtigheden og den politisk ansvarlighed i forhold til strukturfondspolitikken.

Det foreslås på den baggrund, at Rådet vedtager strategiske retningslinjer på fællesskabsniveau for den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed med henblik på at definere en ramme

for strukturfondsindsatsen i perioden 2007-2013 i overensstemmelse med de generelle økonomisk politiske retningslinjer (BEPGs) og den europæiske beskæftigelsesstrategi. De strategiske retningslinjer kan justeres af Rådet midtvejs i perioden, såfremt der i perioden ændres i fællesskabets prioriteter. Medlemsstaterne pålægges at udarbejde et nationalt strategisk referencedokument for perioden 2007-2013, der skal sikre overensstemmelse med Rådets strategiske retningslinjer.

Fra 2008 skal medlemsstaterne den 1. oktober hvert år præsentere en rapport for Kommissionen med henblik på at dokumentere fremskridt i forhold til det nationale strategiske referencedokument. Fra 2009 skal Kommissionen i begyndelsen af året udarbejde en rapport vedrørende fremskridtene i forhold til Rådets strategiske retningslinjer samt medlemsstaternes strategiske referencedokument. Rapporten fremsendes til Rådet sammen med BEPG-implementeringsrapporten og den fælles rapport vedrørende beskæftigelse og det indre marked med henblik på at indgå i forberedelsen af forårstopmødet. Tanken er således at koble strukturfondspolitikken tættere til Lissabon-strategien.

2.3 Finansiell ramme

Kommissionen foreslår, at der i perioden 2007-2013 anvendes 336,1 mia. euro i 2004 priser til samhørighedspolitikken. Beløbet vil blive indekseret med 2 pct. pr. år. De afsatte beløb svarer i 2013 til 0,41% af BNI i EU-27. I forhold til 2006 er der tale om en stigning i udgifterne på 31%. Kommissionen foreslår, at strukturfondsmidlerne til landbrug og fiskeri overføres til den nye budgetkategori vedrørende naturressourceforvaltning. Medregnes disse udgifter, vil de samlede udgifter til strukturfondsforanstaltninger i perioden 2007-2013 beløbe sig til 0,46% af BNI. Kommissionen foreslår at midlerne fordeles som følger:

Tabel 1: Den finansielle ramme

	Mia. euro
I alt til EU-27 (0,41% af BNI)	336,1
Heraf til:	
Mål 1 - Konvergens (ca. 78,5%)	264,0
Mål 2 – Regional konkurrenceevne og beskæftigelse (ca. 17,2%)	57,9
Mål 3 – Europæisk territorielt samarbejde (ca. 3,9%)	13,2
Teknisk assistance fra Kommissionen (0,3%)	1,0

Procentfordelingen mellem de enkelte mål vil blive endeligt fastlagt, når forordningen vedtages på baggrund af statistiske oplysninger for de seneste tre år for de enkelte medlemslande. Det betyder, at fordelingen 78,5%, 17,2% og 4% vil kunne forskydes en smule som følge af den økonomiske udvikling frem til godkendelsestidspunktet. Fordelingen mellem nye og gamle medlemslande vil i 2013 være godt 52% til EU-12 og knap 48% til EU-15. I perioden frem til 2011 vil EU-15 modtage mere end EU-12. Reglen om, at et land maksimalt kan modtage 4% af dets BNP i strukturfondsstøtte, fastholdes.

Kommissionen foreslår, at der etableres en reserve på 3% af strukturfondsmidlerne med henblik på uddeling til regioner, der har gjort en særlig god indsats (performance reserve). Reglen, om at midler bortfalder, hvis de ikke er anvendt to år efter, de er bevilligede, foreslås fastholdt ('N+2-reglen').

2.4 Målstruktur

Kommissionen foreslår en forenkling af målstrukturen i den fremtidige strukturfondspolitik med fokus på tre mål:

- 1) Konvergens – Mål 1 (Regioner med BNP pr. capita på under 75% af EU's gennemsnit; Regioner der, såfremt EU ikke var blevet udvidet, ville have været under 75% grænsen, men som følge af udvidelsens statistiske effekter nu er over (phasing out regioner); Samhørighedslande med BNI på under 90% af EU's gennemsnit; samt særlig støtte til regioner i EU's yderste periferi).
- 2) Regional konkurrenceevne og beskæftigelse – Mål 2 (Regioner ikke omfattet af konvergensmålsætningen).
- 3) Europæisk territorielt samarbejde – Mål 3 (for alle EU-lande)

2.4.1 Konvergens (mål 1).

Den primære målgruppe er regioner med et BNP på under 75% af EU's gennemsnit (ca. 67% af konvergensmidlerne). Støtteintensiteten til de enkelte regioner foreslås fastlagt på baggrund af samlet befolkning, regional og national velstand samt arbejdsløshed. Det overordnede mål med strukturfondsstøtten til disse regioner vil være fremme af vækst og konvergens.

For udfasningsregionerne ('phasing out') foreslås overgangsordninger (ca. 8% af konvergensmidlerne). Støtteniveauet i 2007 skal være lavere end i 2006, men højere end støtten i mål 2. Der foreslås taget særligt hensyn til regioner, der ikke er fuldt integreret i mål 1 i 2006 (de nye lande). Støtteintensiteten til de enkelte regioner fastlægges på baggrund af befolkning, regional og national velstand samt arbejdsløshed og vil falde over perioden.

Lande med et BNI på under 90% af EU's gennemsnit vil kunne opnå støtte fra Samhørighedsfonden (ca. 24% af konvergensmidlerne). Støtteintensiteterne til de enkelte lande fastlægges på baggrund af befolkning, BNI pr. capita med indregning af forbedringer i national velstand i sidste periode samt areal. Fokus vil primært være på trans-europæiske netværk og miljøprojekter, men også jernbaner, søfart samt andre transportprogrammer vil kunne opnå støtte.

Endelig vil der indenfor konvergensmålsætningen blive etableret særlig støtte til områder i EU's yderste periferi (0,42% af konvergensmidlerne). Støtteintensiteten vil blive beregnet på baggrund af befolkning.

2.4.2 Målet for regional konkurrenceevne og beskæftigelse (mål 2)

Støtten til regioner omfattet af målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse er delt i to kategorier. Dels regioner, der uanset udvidelsen ikke længere ville være berettiget til støtte til de

fattigste regioner, som følge af naturlig økonomisk vækst ("phasing-in regioner"), samt dels alle andre områder, som ikke er omfattet af konvergenzmålsætningen. Kommissionen foreslår dermed, at mikro-zoneringen ophæves, således at f.eks. hele Danmark vil være berettiget til mål 2 støtte. Medlemsstaterne får dermed et større ansvar for at fordele midlerne internt.

For indfasningsregionerne ("phasing-in") foreslås overgangsordninger (ca. 17% af midlerne til mål 2). Støtteniveauet i 2007 skal være lavere end i 2006, men højere end for øvrige regioner i mål 2 samt lavere end for udfasningsregionerne i mål 1. Der foreslås taget særligt hensyn til regioner, der ikke er fuldt integreret i mål 1 i 2006 (de nye lande). Støtteintensiteterne til de enkelte regioner fastlægges på baggrund af befolkning, regional og national velstand samt arbejdsløshed og vil falde over perioden.

Hovedparten af midlerne i mål 2 vil gå til regioner, der ikke er omfattet af konvergenzmålsætningen eller støtten til indfasningsregionerne nævnt ovenfor (ca. 83% af midlerne til mål 2). Støtteintensiteten vil blive beregnet på baggrund af befolkning, regional velstand, arbejdsløshed, beskæftigelsesgrad og befolkningstæthed.

2.4.3 Målet for europæisk territorielt samarbejde (mål 3)

Støtte til grænseoverskridende samarbejde vil kunne gives til regionalt samarbejde og transnationalt samarbejde. Det regionale samarbejde omfatter samarbejde over landegrænser internt i EU samt over visse eksterne landegrænser. Hertil kommer samarbejde over visse vandgrænser på op til 150 km internt i EU. Erfaringsudveksling og netværksdannelse støttes indenfor hele EU's område.

Midlerne til det europæisk territoriale samarbejde foreslås fordelt med ca. 48% til det regionale grænseoverskridende samarbejde og ca. 48% til det transnationalt samarbejde. 4% foreslås afsat til netværksdannelse og erfaringsudveksling. En del af midlerne til regionalt grænseoverskridende samarbejde (ca. 12%) foreslås anvendt til samarbejde med EU's nye naboer via naboskabsinstrumentet og førtiltrædelsesstøtten til kommende medlemslande.

På baggrund af erfaringer med vanskeligheder vedrørende det grænseoverskridende samarbejde foreslår Kommissionen, at der mellem medlemsstater, regionale eller lokale myndigheder skal kunne oprettes europæiske grupperinger vedrørende grænseoverskridende samarbejde. Grupperne skal kunne oprettes af medlemsstater, regionale eller lokale myndigheder i to eller flere medlemslande efter fælles overenskomst. Der vil være tale om valgfrihed og ikke noget krav om oprettelse for at kunne modtage støtte. Tanken er, at grupperne skal kunne tillægges kompetence på et afgrænset område med henblik på bl.a. programimplementering og/eller finansiel forvaltning af programmidler. Det understreges, at det overordnede finansielle ansvar ikke kan udliciteres, ligesom grupperne heller ikke kan forudses tillagt egentlige myndighedsopgaver.

2.5 EU-medfinansiering:

Som noget nyt vil der kun blive set på de samlede offentlige udgifter, når EU-finansieringen skal fastlægges. Baggrunden er et ønske om forenkling. Kommissionen foreslår følgende støttesatser:

- Indenfor samhørighedsfonden ydes op til 85% af de samlede offentlige udgifter i EU-støtte;
- Indenfor mål 1 kan der ydes op til 75%, i mål 2 op til 50% og i mål 3 op til 75% af de samlede offentlige udgifter i EU-støtte;
- For regioner i mål 2 beliggende i lande omfattet af samhørighedsfonden vil der i særlige tilfælde kunne gives op til 80% i støtte fra regional- og socialfonden;
- For den særlige indsats under regionalfonden for regionerne i den yderste periferi kan der gives op til 50% i støtte. Den maksimale støtte til mål 1 og mål 2 indsatser i regionerne i den yderste periferi samt mål 1 indsatser på afsidesliggende græske øer er fastsat til 85%.

2.6 Finansieringsinstrumenter og de enkelte fonde:

Antallet af finansieringsinstrumenter reduceres til 3:

- 1) Regionalfonden (ERDF) kan finansiere programmer inden for alle tre nye mål.
- 2) Socialfonden (ESF) kan finansiere programmer inden for de nye mål 1 og 2.
- 3) Samhørighedsfonden kan finansiere programmer indenfor mål 1.

Til forskel fra nuværende periode indføres der et system, således at ét program kun skal finansieres fra en kilde (og ikke forskellige fonde). D.v.s. at visse socialfondsaktiviteter fremover også skal kunne finansieres af regionalfonden og omvendt. Forslaget bunder i et ønske om forenkling. Dog vil der være visse undtagelser med henblik på ikke at gøre systemet for ufleksibelt.

2.6.1 Regionalfonden

Regionalfonden skal bidrage til at finansiere støtte til forstærkning af økonomisk, social og territorial samhørighed ved at reducere regionale forskelle og støtte den strukturelle udvikling og tilpasning af regionale økonomier inklusiv omstilling i industrielle regioner i tilbagegang. Regionalfonden skal i den forbindelse give særlig prioritet til styrkelse af konkurrenceevne og innovation, skabelsen af bæredygtige jobs samt fremme af en miljømæssig bæredygtig vækst. Regionalfonden skal fokusere på et begrænset antal tematiske prioriteter tilpasset de enkelte mål.

Under mål 1 støttes særligt: 1) forskning og teknologisk udvikling, 2) udvikling af et informationssamfund, 3) miljøforbedringer, 4) forebyggelse af naturlige og teknologiske usikkerheder, 5) turisme, 6) transport, 7) energi, 8) uddannelse, 9) sundhed og 10) direkte investeringer til små og mellemstore virksomheder med henblik på skabelse og bevarelse af jobs.

Under mål 2 støttes: 1) udvikling af en innovativ og vidensbaseret økonomi, 2) miljø og risikoforebyggelse samt 3) adgang uden for byområder til transport og telekommunikation af generel økonomisk interesse.

Under mål 3 skal støtten koncentreres om: 1) udvikling af grænseoverskridende økonomiske og sociale aktiviteter, 2) etablering og udvikling af transnationalt samarbejde, inklusiv bilateralt samarbejde mellem maritime regioner samt 3) Styrkelse af en effektiv regionalpolitik gennem fremme af netværk og erfaringsudveksling mellem regionale og lokale myndigheder med fokus på udvikling af en innovativ og vidensbaseret økonomi, miljø og risikoforebyggelse samt bydimensionen.

2.6.2 Socialfonden

Socialfonden skal styrke den økonomiske og sociale samhørighed gennem støtte til medlemsstaternes politikker med det mål at fremme fuld beskæftigelse, forbedre kvaliteten og arbejdsproduktiviteten samt fremme social integration og reduktion af regionale beskæftigelsesuligheder. Socialfonden skal særligt støtte aktiviteter, der fremmer den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Under mål 1 og 2 støttes: 1) fremme af tilpasningsdygtighed hos medarbejdere og virksomheder, 2) fremme af adgang til beskæftigelse for arbejdsløse og marginaliserede personer, forebyggelse af arbejdsløshed, forlængelse af arbejdslivet samt stigende deltagelse på arbejdsmarkedet for kvinder og immigranter, 3) styrke den social integration af marginaliserede personer og bekæmpe diskrimination samt 4) skabelse af partnerskaber med henblik på fremme af reformer vedrørende arbejde og social integration på arbejdsmarkedet.

Under mål 1 kan yderligere ydes støtte til: 1) øgede og forbedrede investeringer i udvikling af menneskelig kapital samt, 2) styrkelse af institutionel kapacitet og offentlig administration på national, regional, og lokalt plan med henblik på at fremme reformer og god regeringsførelse på det økonomiske, beskæftigelsesmæssige, sociale, miljømæssige og juridiske område.

2.6.3 Samhørighedsfonden

Samhørighedsfonden skal styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i EU med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Støtte kan for lande med et BNI på under 90% af EU's gennemsnit gives til: 1) transeuropæiske netværk, 2) miljøbeskyttelsesprojekter samt 3) miljøprojekter vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi samt transportprojekter vedrørende jernbane-, flod, og søtransport, integrerede transportsystemer, forvaltning af vej og lufttrafik, miljøvenlig bytrafik samt offentlig transport.

2.7 Programmering, kontrol, administration:

Kommissionen vil med den nye reform foreslå en styrket strategisk rolle til sig selv og i stedet decentralisere og forenkle ansvar for selve gennemførelsen og kontrollen. Kommissionens rolle bliver størst ved selve fastlæggelsen af mål for de enkelte programmer samt ved udarbejdelse af fremskridtsrapporter.

Det foreslås, at medlemslandene ved periodens begyndelse udarbejder regionalpolitiske udviklingsstrategier, på baggrund af hvilke selve programmerne udarbejdes. Den finansielle kontrol foreslås i højere grad tilrettelagt i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Det indebære bl.a. at på forhånd godkendte uafhængige nationale revisionsmyndigheder kan få tildelt rolle som kontrolinstans for programmer under en vis størrelse.

3. Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Da der er tale om et område, hvor det i Traktaten fastslås, at EU har kompetence, kan sagen behandles på EU-niveau. Nærheds- og proportionalitetsprincippet vil løbende skulle overvejs i forbindelse med fastlæggelse af de fremtidige støtteprincipper og beslutningen om fordelingen af strukturfondsmidler.

4. Høring

Høring af relevante interessenter er igangsat, men endnu ikke afsluttet. Høringsvarene oversendes samlet til Europaudvalget.

5. Behandling i Rådsregi

Kommissionen præsenterede pakken vedrørende de finansielle perspektiver, herunder strukturfondsdelen for Rådet (generelle og eksterne anliggender) den 26. juli 2004. Strukturfondsforslagene blev præsenteret i Rådets strukturfondsarbejdsgruppe den 15. juli og vil blive behandlet yderligere af gruppen i løbet af efteråret.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Reformen af EU's strukturfonde vil på sigt kunne få lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser, men det er endnu for tidligt at sige noget præcist om omfanget heraf.

Udenrigsministeriet